

rum pro cœnarum dignitate definiētes. Cæterum ubi Hannibal in deditiōem eos suscepisset, exercitum eius in hyberna acceptum adeo uoluptatum illecebris effœminarunt, ut Hannibal dixerit, Victorem se periclitari ne hostilis præda fieret, qui milites uiros dedisset, mulieres reciperet. Eos postremum Romani in potestatem redactos, permultis calamitatibus affligerunt. Quòd post Campaniam Picentinarum sit maritima natio. Hi coloni sunt Picenorum qui Adriam colunt, à Romanis in hunc sinum Posidoniā deducti. Nunc sinus ipse Pæstanus nuncupatur: urbs quæ Posidonia prius, Pæstus uocatur, in medio sinu locata. Est autem morbosum oppidum ob circuniacentem fluuium atque paludes. Quòd iuxta Picentinos & Lucanos aqua sit, potui apta, in quā planta iniecta illico duratur in lapidem, seruato tamen pristino colore & figura.

L I B R I S E X T I.

Quòd ante sinum Posidoniā Leucosia sit insula, nomen ab una è Sirenibus sortita, quo tempore ob Vlyssē in profundum sese abiecerunt. Quòd post sinum Posidoniā uersus austrum alius sinus sit, ubi urbs Hela est, Phocensium ædificiū. Nostra ætas Eleam dicit. Ex hac Parmenides & Zeno ducunt originem, homines Pythagorici. Erat olim bonis legibus instituta. Cæterum ob sterili soli tenuitatem magnam rebus maritimis operam dare, & piscium cōdimenta, atque id genus alia præparare sunt coacti. Quòd totius Lucaniæ nauigationis tractus stad. est sexcentorum quinquaginta. Ad Lucaniæ finem Draconis facellū est, qui è comitibus Vlyssis extitit, de quo illud oraculum est uulgatum, *λαίον ἀμφὶ δράκοντα πολὺν ποτε λαὸν ὀλέσσει*. Aduersus hanc Græci qui in Italia erant populi ducto exercitu, re male gesta à Lucanis deleti sunt, hoc oraculo decepti.

Quòd Petelia Lucanorum metropolis Philoçteta sit edificium, quo tempore per seditionem è Melibœa profugit. Et alia itidem eodem in loco, Crimissa dicta. Quòd à Leucopetra quæ iuxta fretum est, uersus boream ora maritima interuallo milliarium ducentorum à Brutij incolitur. Hæc primū uocabatur Oenotria, postmodū Italia proprie cœpit appellari. Limites eius sunt à mari Hetrusco, Laus fluuius, à Siculo Metapontiū. Quòd sinus Hipponiates in mari Tyrreno, et Scyllaticus sinus in Siculo, intra se isthmum amplectuntur stad. centum sexaginta. Ambitus autem nauigationis Cherronesi stadiorum est duorū millium.

Quòd Lucanorum regio inter duo maria sita est: quorum alterum Hetruscum, à Lao fluuiio usq; ad Silarū fluuium progreditur: Siculum uero à Thurijs Metapontum usque. Per cōtinentem uero, è Samnitibus usque ad isthmum qui inter Laum est fluuium & Thurios. Huius isthmi latitudo stadiorum est trecentorum. Supra hos uersus austrum habitant Brutij usque ad isthmum, occupantes Cherronesum quæ inter Hipponiatem & Scyllaticum sinum continetur. Brutios autem uocarunt Lucani, & significat hoc nomen fugitiuum. Nam prius Lucanorum serui fuere, & ab ijs adiutante Dionysio Siciliæ Tyranno transfugerunt. Quòd prope Laum uersus austrū Temese urbs sit, quæ postmodū fuit Tempsa appellata, cuius & Homerus meminit. Apud eam fodinæ sunt æris quæ

quæ hoc tempore defecerunt. Item facellum, Polytae Vlyffis socio dicatum, quem Barbarorum eius loci fraude trucidatum graues iras exercuisse ferunt, ut annum tributum ab ipsis exigeret. Vnde prouerbiū fuerit ortum, Cauendum esse, ne Temestæus ingruat genius. Dicitur etiam Tamase per a. Quidam aiunt non hu- ius Temese Homerum meminisse. Quod post Temesen Cosentia sit Brutio- rum metropolis. Et post ipsam Pandosia ualidum propugnaculum, tres habens uertices. Circunfluit Acheron fluuius. Hoc loco Molossorum rex Alexander tru- cidatus fuit, Dodonæo oraculo deceptus, Acherontem atque Pandosiam cauere iubente, cum similis appellationis loca in Thesprotio agro monstrentur. Aliud præterea oraculum decepit uirum,

πανδοσία τρικώλωνε πολὺν ποτὲ λαὸν ἄλεσσε.

Pandosia perdes populum quādoque triuertex. Vbi incertum erat utrum hostiū an suorum clades ostētaretur. Quod uirgines à Messenijs Peloponnesi ad sa- cra Dianæ facienda missas nonnulli è Lacedæmonijs ipsisq̄ adeo Messenijs in iti- nere uiolarint. Eas Messenijs qui miserāt uindicaturi, uiolatoribus ipsis bellum in- tulerunt, deuictiq̄ in fugam pulsi sunt. Misso itaq̄ legato ad Delphos, Apollinem atq̄ Dianam incusarūt, quod eiusmodi mercedem reciperent, pro allato Dñs sub- sidio, rogantes quonam pacto ex ea calamitate seruantur. Quibus respondit Apollo ut unā cum Chalcidensibus Rhegium commigrarent, & forori gratias ha- berent. Non enim periisse eos sed seruatos esse, neque unā cum patria delendos es- se, quæ non multo post à Lacedæmonijs in captiuitatem esset trahenda. Illi au- tem paruerunt atque unā cum Chalcidensibus Rhegium in Sicilia condiderunt.

Quod Rhegium inde nomen habuerit, quod Sicilia magnis terramo- tibus à continente fuerit auulsa. Hanc coniecturam quis facile ex ijs sumet, quæ circa Ætnam aliāsque Siciliæ partes, & Liparam ac circumiacentes insulas eue- nerunt. Item circa Pitheculas & quæ in aduerso continente sunt loca omnia, in quibus idem euenisse uerisimile est. Nunc sanè posteaquam fuere aperta orifi- cia per quæ ignis respirat, & igniti lapides atque aquæ emittuntur, raro fit ut fre- to adiacens terra, motibus concutiatur. At quo tempore omnes qui nunc in super- ficem tendunt meatus occluderentur, in subterraneis concauitatibus ardentes ignes & spiritus, uehementes terræmotus efficiebant. Agitati itaque uentorum uiolentia loci cessere, abscissi que intra sese acceperūt quod utrinq̄ alluebat, quodq̄ inter alias insulas iacebat mare. Nam Prochita & Pitheculæ de terra auulsæ partes sunt. Item Capriæ & Leucosia & Syrenussæ, & Oenotriæ. Porrò nonnullæ ex ipso pelago emerferunt, sicut pluribus in locis etiam hoc tempore constat euenis- se. Nam quæ in medio iacent mari, è fundo in altum fuisse elatas credibilius est. Quæ uero ante promontoria iacent & angusto freto sunt disiunctæ, inde auulsas fuisse, rationabilius uidetur. Ceterum Leucopetra Rhegio est australior. Et adhuc magis Herculeum promontorium. Ab hoc uersus ortum, septentrionalius est Ze- phyrium promontoriū. Item Locri Epizephyrij, Locrorū iuxta Crissæum sinū habitantiū coloni. Sunt autem è Rhegio usq̄ ad Locros stadia sexcenta. Primi ue- ro hi Locri legibus scriptis sunt usi, & plurimum temporis rempublicam opti- mis institutis rexere. At Dionysius è Siraculis eiectus flagitiosissime omnium est abusus. Nam sponsalibus ornatas puellas, cubicula & thalamos irrumpens, prius quàm nupsissent, uitiabat. Formosas uero & maturas uiro uirgines in unum con-

gregans, dimissas integris alis columbas in conuiuio, nudas in circuitu quæritare & captare iubebat, nonnullasque sandalia soluta calciantes partim superne, partim inferne sectari dicebant, dedecoris causa. Postremo pœnas dedit. Cum enim recuperaturus imperium in Siciliam rediisset, Locri cæso præsidio in libertatem sese uendicarunt, uxoremq; eius & filias duas, ac iuniorem natu filium in potestatem suam redegerunt. Cum autem Dionysius ipse, & pro eo Tarentini multis eos precibus fatigarent ut corpora redderet, redemptione, quantam uellent, accepta, non reddiderunt, iramq; omnem in filias euouere. Nam constupratas strangularunt, corpora deinde concremarunt, & ossa molendo detrita in mare dissipauerunt.

Quòd Alex fl. Rheginum à Locrensi agro determinat, in cuius ripis peculia re quiddam de cicadis accidit. Quæ enim in Locrorū ripa uersantur sonantius strident, alijs uox nulla contigit. Eius rei hanc esse causam suspicantur, quòd his umbrosa regio sit, ut rosida, cum sint alarum pelliculas pendant minime: illis sole feruida, ut aridas ac ueluti corneas habeant, unde apte stridor emittitur. Mediterraneã inter Rheginos & Locros Brutij habitant, in quibus optima pix & copiose nascitur. Quòd post Locros Sagra flu. labitur. quo loco decem Locrorū millia unã cum Rheginis, aduersus Crotoniatis numero centum triginta millium, Marte colato, uicerunt. E qua historia natum est aduersus incredulos prouerbiũ, Veriora ijs quæ apud Sagram acciderunt. Addunt insuper, eo ipso die quo certamẽ initum est, huius belli euentum in Olympijs nuntiatũ esse. Quòd post Sagram Caulonia sit, deinde Scylatium, Mnesthei Atheniensis ædificium, nunc Scylatium dicitur. Ab hoc sinus Scyleticus est dictus. Sequitur inde Crotoniatarum regio, & Iapygum tria promontoria. Deinde Lacinium, templum Iunonis ditissimum. Est autem sinus Crotoniatarum initium, istud promontorium & fluuius Æfarus, & urbs Croton. Cum Achiui à Deo oraculum accepissent ut Crotonem ædificarent, missus fuit Myscellus ut locum inspiceret. Hunc aiunt, cum cerneret tum ædificatã fuisse Sybarim, à flumine uicino cognomen habentem, præstantiorem iudicasse, eaq; propter ad oraculum reuersum, denuo rogasse, nunquid hanc pro illa concederetur: ac Deum respondisse (Erat autem gibbosus Miscellus)

*μύσκελλε βραχίῳ αἵτε πάρος σέθεν ἄλλο μαντεύω
λίλασματὰ θηρέεις ὄρθον δ' ὅτι δῶ τις ἐπαίνει.*

Terga breuis Myscelle, tuo de pectore omitte
Cætera perquirens frustra, en uenaris iniqua.

At rectum quodcũq; datur tu laude probato. Reuersum itaq; Crotonem condidisse, auxiliante etiam Archita qui Syracusas construxit, cum forte ad nauigasset quo tempore Syracusas nauigare constituerunt. Crotonem prius Iapygas habitabant. Videturq; hæc ciuitas rem bellicam & athletarum insuper artem pulcherrime exercuisse. In uno itaq; certamine Olympiaco, septem uiri qui cæteros stadio superarunt Crotoniatae omnes fuerunt. Iure itaq; dici uisum est, Qui Crotoniatarum postremus est, is reliquorum Græcorum primus est. Sed & Milo Crotoniata, Pythagoræ discipulus, in Olympijs admiranda peregit certamina. Fama est columna quandoq; in philosophorum, cum quibus degebat, contubernio laborante ipsum subeuntem seruasse uniuersos, deinde sese subtraxisse. Eodem robore fretum, aiunt, cum profundam densamq; per syluam iter faceret, longe à tramite deuiasse. Vbi truncum ingentem adactis cuneis hiantem inueniens, insertis manibus pariter ac

ped

pedibus in scissuram eius penitus discindere conatum esse. Tantum autem solum modo ualuisse ut exilirent cunei, ligni uero partes statim inter se coïsse, ac derelictū ipsum in eo laqueo à feris fuisse deuorātū. Quòd deinceps à Crotone stadijs ducentis Sybaris urbs sit, inter Crathidem & Sybaridem fluuios sita. Hæc ciuitas eò excellentiæ ac foelicitatis excreuit, ut gentibus uicinis quatuor, urbibus autem uiginti quinque imperaret, & cōtra Crotonem trecentorum millium hominum exercitum duxerit. Quinquaginta stadiorum circulum implebāt super Crathide domicilia habentes. Cæterum ob delicias & intemperantem luxuriam, uniuersa hac foelicitate intra dies septuaginta exuti fuere. Nam urbe potiti, inducto flumine cuncta demerserunt: qui relictī fuerant pauci, in alium locum urbem transtulerunt, ac mutato nomine, à fonte quodam uicino, Thurios appellarunt. Quòd Sybaris flu. equos qui ex eo biberint sternutamentis agit, Crathis uero homines in eolotos candida & flaua cæsarie efficit, multisq; morbis medetur. Quòd Thurij à Lucanis in seruitutem tracti fuere. Romani uero missis in eam urbem colonis mutato nomine Copias appellarunt. Quòd post Thurios Heraclea urbs sit, ac post ipsam, stadijs circiter quadraginta, Metapontus urbs à Pylijs qui unà cum Nestore exilio nauigarunt, condita. Hi ex agricultura tantū foelicitatis sunt consecuti, ut Delphis donum obtulerint auream æstatem. Quòd è tribus lateribus Siciliae maximum, inter Pelorum & Lilybæū iacens gibbosum est, stadiorum existens mille septingentorum uiginti. Reliqua duo caua sunt, è quibus id quod inter Pachinum & Pelorum iacet, minimum est, stadiorum existens mille centum & triginta. Nauigatio in circuitu stadiorū est quater millium quadringentorum. A Lilybæo autem in Africam minimū interuallum stadiorum est mille quinquaginta. Quidam prospectus acuti, cum in speculam ascendisset, naues è portu Carthaginensium egredientes numero renuntiabat. Vrbes in hac sunt, ab orientali quidē latere Messana, septentrionalis maxime, deinde Taurominium, mox Catana, Naxus, Megara, Syracusæ. Porrò Messana prius Zancle dicebatur, propter locorum scilicet curuedinem. Et Charybdis ante Messanam ostenditur nō longe in freto iacens, profundum immensum, in quod inundationes freti mirum est quàm facile nauigia detrahant, magnas per circunductiones & uortices præcipitata. Quibus absorptis, & dissolutis naufragiorum fragmenta ad Taurominitanum litus attrahuntur, quod ab huiusmodi causa Coprian id est simum appellant. Distat Messena à Rheginorum urbe interuallo stadiorum sexaginta, à Columella uero, multo minus. In ea natione Mamertini tantum inualuerunt, ut uinum quod illic est optimum, non Messenium sed Mamertinum appellaretur.

Quòd Amphinomus & Anapias uiri pij, sublati in humeros parentibus, ex Aetnæ incēdio cum ad Catiniam deuolueretur, ipsos seruarint. Ceterū autē Catanensium agrī cineribus oppleti, aliquandiu illos affligunt magnopere, ac succedente tempore uitibus alijsq; fructibus fertilissimā terrā efficiunt, ut reliquarum nulla uini nobilitate eis conferri possit. Adeoque loca ipsa cinere permixta, radices producūt, inde pecudes tanta pinguedine exuberant, ut suffocentur nisi quarto quoque die sanguis ab auribus mittatur. Idem in Erythæa fit. Ceterū fluxus ille ad solitatem permutatus, terram ad magnam profunditatē usq; saxificat, ut pristinam superficiē detegere uolētibus lapides excindere sit neceffe. Liquefcēte enim in ipsis crateribus petra, deinde sparsa, humor è monte defluens superq; uerticem diffusus

in limum nigrescit, mox duritiem assumens lapis molaris efficitur, eodē seruato colore quem defluens habebat, fitq; cinis ē crematis lapidibus, quemadmodū combustis ex lignis fieri solet. Sicut igitur ex lignorum cinere ruta fouetur, sic Ætnæū cinerem quandā affinitatem cum uitis habere, est uerisimile. Quod Miscellum & Archiam, Delphos petentes, ut de Colonia ducenda oraculū consulerent, Deus rogarit, utrum opes an sanitatē eligerent, Miscellum itaque sanitatem, Archiam opes elegisse, concessumq; alteri ut Syracusas, alteri ut Crotonem conderent. Atque res ita euenit. Nam Crotonis salubritatem indicant tot uictoriæ Milonis in Olympijs, Syracusanorum uero diuitias immensas, prouerbiū quo dici solet, Ne decimam quidem partem Syracusanarum opum assequantur. Quod Syracusanis quia uiri essent uirtute præstantissimi, obuenerit, ut sub tyrannis constituti reliquos tamen suę ditioni subiugarent, ac libertatem adepti alios Barbarorū seruitute oppressos in libertatem uendicarent. Quod Syracusanis initio bellū intulerint Sicani, Siculiq; & Morgetes, & quotquot mediterraneam ac Morgantiū habebant. Quod Rhodanus flu. per lacum non magnū exiens undis eius non miscetur, sed de Alphæo flumine & Arethusa figmentum, Item de Inacho fluuio quod ē Pindo & Amphilocho & Acarnanis erumpens, atq; Acheloi aquis sese miscens in mare Argiuū ingrediatur, & de Inopo qui in Delo est, quod ex Nili fluentis feratur, & quę eius generis sunt ea fide indigna sunt, & impossibilia. Quod Inachus fluuius in Amphilocho idem nomen habeat cum Argiuo. Fuit autem ab Amphilocho ita dictus, qui & Argos urbem, Amphilochoicū uocauit. Quod Sicilia bellis Africis afflictā, paucos habeat cultores. Itaq; Romani hanc coluerūt, equorum gregem & armentorum et seruos illic alentes. Hi serui per insulam latrocinia exercuerunt, pauci primum: deinde sub Euno qui seruile bellum excitauit multis millibus. Fuit etiam Romā nuper adductus ē latronibus quispiam Sículus, qui se filiū Ætnæ prædicabat, Serulus nomine. Is ubi sepe singulari certamine congressus fuisset, postremo cum gladiatorum spectaculum exhiberetur, in sublimi ad id compacto positus ædificio, perinde ac in Aetna, cum derepente dissolutum unā concidisset, ipse in solutiles beluarum caueas ad hoc ipsum preparatas est precipitatus. Quod Siciliam olim Romæ horreum, Romani appellarint. Quod tanquā duę arces Sicilię sitę sint Syracusę & Erix. Inter quas media est Enna urbs. Quod Ætnę loca superiora nuda sint & cinerosa, per hyemē uero niuibus referta, inferiora, syluis & uarijs arborū consitionibus partita. Montis huius cacumina uarias suscipiunt mutationes, uescentibus incendijs, nunc quidem in unum craterē igne collabente, nūc uero diuisim effluente. Nunc ignei emittuntur riui, nunc flāmę fumosq; fuligines. nūc ardentes exhalat lapides. Necessē autem meatus subterraneos cum his pariter accidentibus uariari, atq; ora quandoq; esse plura secundum circumstantē superficiem. Quod nonnulli in Ætnam conscendere ausi, campū uiderint calidissimū, cineribus oppletum. In medio collem qui & ipse cineribus fuerit oblitus, ē quo fumus rectus ascēdit ad pedes usq; ducentos, cū à uentis tranquillitas est. coniectasseq; fumum illum esse & spiritum ē cratere sublatum. Et historiæ quę de Empedocle fertur meminerunt aliqui, quod ærea eius crepida, cum se in craterem dimitteret ui ignis eiecta, inuenta sit. Deficere autem ignem quādoq; & spiritus, quoties materia deficiat, ratione non caret, non usque adeo tamen ut præ tanta uiolentiā homini appropinquare liceat. Per noctē itaq; lucet, atq; ē cacumine

splend

splendet: inter diu fumo & caligine obsidetur. Quòd Sicilia tota cauernosa sit, fluminibus atq; igne plena, sicut & mare Tyrrhenum Cumas usq; & calidarum aquarū scaturigines habet. Ad Agrigentū uero lacus sunt gustum maris habētes, naturam uero diuersam. Iis enim quæ natatilia esse non solent, nullo pacto demergi cōtingit, quin lignorū in morem superne fluitāt. Italici sane, crateres habent quosdam qui turbulentam exhalantem eiectant aquam, rursusq; in eundem sinum recipiunt. Spelunca penes Metaurum amplissimam intus habet fistulam per quam occultus elabitur amnis, magno sanè interuallo, deinde in superficiē emergit, quemadmodū in Syria Orontes hiatum inter Apamiam & Antiochiā irrumpens (Charibdim hunc appellant) intra quadraginta rursus excurrit stadia. Eodem modo Tigris in Mesopotamia, & Nilus in Africa, paulum ante fontes. Quæ uero apud Stymphalum est aqua, ducētis sub terra stadijs delata in Argiuo deinde agro Erasinum effundit amnem. Penesq; Albiam Archadie, aqua subtus terram impulsā, tarde postmodum Eurotam & Alphæum emittit, ita ut quod uulgo fertur fabulosum quiddam fidem assequatur. Nam si quis coronas in cōmunem aquam proiectas, utriq; dictas commendauerit, prout dixerit uterq; proprio in flumine suam ostendit. Quòd Lipara potens fuerit, & quādoq; imperarit, Cnidiorū existēs colonia, appellabatur antea Meligunis, atq; Delphici Apollinis oraculum suis primitijs multoties adornauit. Terrā fertilem habet, & magni prouentus aluminis effossionem. Item aquas calidas, quemadmodum Sicilia, & ignes exhalantes. Inter hanc & Siciliam ea iacet quam Vulcano sacrā uocant, saxosa tota & deserta & ignita, trifariamq; tanquam ē tribus crateribus efflat, ē quorū maximo laminas flāmæ eructant quæ magna ex parte meatū referunt. E longa uero creditum est obseruatione, flāmas ipsas flatibus cōcitari tum hic tum in Ætna. Neq; id ratione caret. Venti enim ē marinis exhalationibus originē ducentes, generantur atq; nutriuntur. Atq; adeo de cognata materia accidenteq; accensus ignis, spectatores ipsos mirari non sinitalio quodāmodo talia fieri. Ex tribus crateribus illis unum partim effluxisse, aiūt, alios durare. Maximo labrum rotundum esse ad stadia quinq; paulatimq; cōtrahi ad pedū L. diametrū, à quo profunditas usq; ad mare stadij unius spatium sit, sicut in uentorū quiete intueri liceat. Igitur si spiraturus sit auster, nebulosam circa insulam caliginem effundi, adeo ut à longe Sicilia uideri non possit. Borea flante, flammās puras ex eo quem dixi cratere attolli altius, ac maiores emitti strepitus. Zephyrum autem medium quendam ordinem tenere. Reliquos crateres eiusdem generis esse, exhalationum uero minores impetus habere. Cæterum ex fragorum differentia & loci ē quo exhalationes & flammæ ac fumus inchoent, usq; in tertium etiam diem annotari posse qui uentus sit spiraturus. Quare ubi uentorū fuerit tranquillitas, ē Liparitanis aliquos futurū uentum predicere, neq; falli. Qua ex re quod à poëta fabulosissimum dici uisum est, haud inaniter dictum apparet, sed occultam ueritatis insinuationem esse, cum dicat Æolum uentorum esse custodem.

Quòd Æoli insule septem sint, Lipara, Thermessa, Strongile, Didyme, Ericusia, Phœnicusa, Euonymos, ē quibus Strongile à rotunditate figuræ appellata fuit, flammarū uī minor, lumine ceteras superans. In hac Æoli domiciliū fuisse aiunt. Ericusia & Phœnicusa ab arbutis appellatæ fuere, atque ad pascua sola seruabātur. Euonymos in pelago dissita est ac deserta. Multoties sane per maris hęc insulis p̄pinqui superficiem, flammæ excurrere conspectæ sunt, cum ē profundis conca-

uitatibus recluso quopiam meatu ignis ad exteriora uiolenter erupisset. Posidonius ait, estiuo solstitio aurora lucescere inter Hieram & Euonymā pelagus mirū in modum in altum conscendere uisum esse, & aliquo tempore mansisse assiduis flatibus erectum: deinde desisse. Quosdam uero illuc ad nauigare ausos, exanimatos pisces fluctibus agitari uidisse, alios uero uapore & odore tetra percussos, fugam arripuisse. Pluribus diebus post uisum fuisse cœnum mari supernatans, multisque ex locis flammam & fumum atque caliginem erumpentes. Postremo congelatum fuisse, & molaribus lapidibus similem glaciem extitisse. Quòd Iapygiam Græci Mesapiam uocant, Cherronesum existentem. Est autem in duas partes diuisa, quarum alteram Salentini habent, alteram Calabri. Supra hos ad boream Peucati sunt & Apuli. Cæterū Mesapia peninsulæ formam habens, à Brundisio atque ab ortu Tarentum usque uersus occasum, isthmum habet stadiorum trecentorum decem. Quòd bello Messonio contracto, qui è Lacedæmonijs non militauerant, pro seruis habiti atque Elotæ dicti fuerint. Eadem militia durante, quotquot nati fuerant pueri Parthenias uocabant, cuius appellatio nis hæc fuit causa. Cum enim longo tempore bellum traheretur Lacedæmonijs Messenam obsidentibus, ab exercitu dimissi sunt qui iuuenta fuere florentissimi, iussiq; ut cuncti uirginibus cunctis miscerentur. Ex hac occasione Partheniæ nomen acceperunt. Hanc itaq; ignominiam nō ferentes (erant autem permulti) popularibus insidias struxerunt, Phalantum ducem habentes, qui unus ex ipsorum erat numero. Conuenerat autem, ut in Hyacinthiorum celebritate cum certamen conficeretur, quando Phalantus pileum capiti imponeret, fieret insultus. Ea res cum in ipso certamine patefacta esset, præco in medium procedens iussit ne Phalantus pileum imponeret. Quo facto coniurati intelligentes se deprehensos esse, partim fugiunt partim suppliciter aduentant. Itaque bene sperare iussi in uincula conijciuntur. Phalantus uero ad Apollinem de Colonia ducenda cōsulturus mittitur: cui Deus ita respondit,

*σατύρεον βίβδωκα παραντά τε πόνα δῆμον
οικῆσαι, ἢ πῶν ἰαπύγασυ γενέσθαι.*

Satyreum & pinguem populum tibi trado Tarenti
Incolere & late cædem per Iapygas ædes.

Vnà igitur cum Phalanto Partheniæ profecti Tarentum cōdiderunt, eamq; ab Heroe quodam ita nominarunt. Quòd Tarentini rem suam ciuilem populari potestate gerentes, amplissimi aliquando fuere. Pythagoricam quoque philosophiam amplexati, Archytam philosophum principem urbis designarunt. Is multo tempore imperauit. Inde illecebrosæ inualuere deliciæ ac pessimus reipubl. status, adeo ut plura festa publica apud eos agerentur quàm essent reliqui dies totius anni, & hospites ac peregrinos principes uocarent in urbem, quibus ne ipsi recte parebant: ueluti Alexandrum Epirotam contra Menapios, & Pyrrhum, & è Lacedæmonijs nonnullos. Sub Hannibale quoque Carthaginensibus se iunxerunt, quapropter à Rom. postea debellati depressi fuerunt. Quòd Iapygium regio, miris modis urbi idonea est. Cum enim in superficie aspera uideatur, ubi aratris scinditur, altioris fertilitatis glebas reperies. Et quanquam aquarum indiga sit, pascua tamen læta suppeditat, & arboribus referta spectatur. Hæc tota regio copiosa aliquando hominum multitudine floruit, ac tredecim habuit

IN STRABONEM.

urbes. Nunc preter Tarentum & Brundisium, cætera exigua sunt oppida, adeo ipsorum vires sunt absumptæ. Hoc in loco extat Scopulus quem ultimam Iapygiam uocant, multus in pelagus ac ortum hybernum procumbens, ac paulatim conuertens se ad Lacinium promontorium Magnæ olim Græciæ dictæ, à Pythagoræ scilicet quæ illic erat frequentia. Aduersus hoc ab occasu se attollit, atque ad ipsum, sinus Tarentini os claudit. Ad quem modum Ceraunia ad hoc ipsum claudunt sinum Ionium. Interuallum ab hoc sinu ad montes Ceraunios atq; Laciniū stad. est septingentorum. E Tarento Brundisium usque nauigationis circuitio ad Baretum oppidulum, stadiorū est sexcentorum: nunc Barin appellant. Hinc ad Leuca, stad. sunt octingenta, & hoc exiguum oppidum est, in quo fons ostenditur foetidam aquam habens. E Leucis ad Hidruntem exiguam urbem stadia sunt centum quinquaginta. Hinc Brundisium stadia quadraginta. Totidem ad Sasonem insulam, quæ interualli quod inter Ceraunia Epiri & Brundisium iacet, media sita est. Quod è Brundisio uia Tarentum, id est, isthmus stadiorum est ducentorum, determinans terram quam Messapiam & Iapygiam & Calabriam & Sallentinum communi appellatione uocant: ea peninsula est. Quod Brundisiū portus commoditate excellat. Multi nanque portus uno ore includuntur, qui nulla fluctuum agitatione turbantur, sinibus intro inclusis, ut forma ipsa cerui cornibus simillima sit. Vnde & nomen est inditum. Locus enim unà cum urbe, ceruino capiti maxime comparari potest. Ac lingua Messapiorum Brundisium cerui caput nominatur. Sunt autem è Roma Brundisium milliaria trecenta sexaginta. Quod è Brundisio in ripam transmarinam duplex est nauigatio, altera ad Ceraunia & Epirum, Altera Dyrrachium quæ maior est quàm prior. est enim stadiorū quatuor milliū octuaginta. Vtraq; harū supra modum frequens est, quod urbs ipsa commode sita sit tum ad Illyricas gentes tum ad Macedones.

Quod olim Argirohippium dicta fuerit, quæ deinde Argyrippa ac postremo Harpi sit uocata, Diomedis ædificium. Quod in Samnio circa collem quendam ostenduntur basilicæ duæ, altera quidem Calchantis in summo uertice collis, sacrificant illi nigrum arietem oracula petitori, et peli indormiunt. Altera Podalyrii, in ima radice montis posita, abest à mari stadijs circiter c. Locum hunc Drion appellant. Ante sinum, ad trecenta stadia procumbens, in pelagus protenditur promontorium (Garganum appellant) cui adiacent Diomedæ insulæ. De Diomede uariat historia. Alij aiunt à suis accersitum Argis obisse. Alij uero illic in Harpi eum decessisse tradunt. Nonnulli quod in una ex insulis de suo nomine appellatis, euanuerit. Veneti apud se in Deorum numerum sublatum fuisse affirmant.

Quod Italia tutam habitationem prebeat, instar insulæ mari circumdata, atq; uno in loco alpium ingentibus præcipitijs, tanquam ualidissimis muris circumualata. Quod Strabo sub Tyberio Cæsare, eiusque liberis Druso & Germanico floruerit.

d 3

Posido-
gus mirū
e assiduis
exanima-
culos, su-
tans, mula
mo conge-
Quod lapy-
duas par-
hos ad bo-
ns, a Brun-
bet stadio-
Lacedæmo-
Eadem mi-
s appellatio
cedæmonis
orentissimi,
rtheniæ no-
ermulti) po-
s ex ipsorum
um certamen
altus. Ea res
uffit ne Pha-
ehensos esse,
i in uinula
alturus mit-

runt, eamq; ab
ciuilem popu-
n quoque phi-
designarunt. Is
imus reipubl.
nt reliqui dies
n, quibus nei-
s, & Pyrrhum,
aginentibus se
Quod la-
rficie aspera tri-
uanquam aqua-
a spectatur. Hæc
c tredecim habuit
urbes